

Δικαστήριο: **ΑΡΕΙΟΣ ΠΑΓΟΣ**
Τόπος: **ΑΘΗΝΑ**
Αριθ. Απόφασης: **35**
Έτος: **2016**

ΑΡΙΘΜΟΣ 35/2016

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

ΣΤ' ΠΟΙΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Γεώργιο Γεωργέλλη, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Χρυσούλα Παρασκευά, Μαρία Χυτήρογλου, Αρτεμισία Παναγιώτου-Εισηγήτρια και Χρήστο Βρυνιώτη, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του στις 8 Δεκεμβρίου 2015, με την παρουσία της Αντεισαγγελέως του Αρείου Πάγου Ευσταθίας Σπυροπούλου (γιατί κωλύεται η Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου) και του Γραμματέως Χαράλαμπου Αθανασίου, για να δικάσει τις αιτήσεις των αναιρεσιόντων - κατηγορουμένων: 1) Κ. Κ. του Χ., κατοίκου ..., που παρέστη με την πληρεξούσια δικηγόρο του Ιφιγένεια Βασιλοπούλου και 2) Α. Κ. του Ι. κατοίκου ..., που παρέστη με τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Δημήτριο Παπαδέλλη, περί αναιρέσεως της υπ□ αριθ.4251.4375/2015 αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου Αθηνών και με πολιτικώς ενάγοντες τους: 1) Ι. Ν. του Δ., κάτοικο ... και 2) Χ. Ν. του Ι., κάτοικο ..., που παρέστησαν με τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Γεώργιο Τσουκαλά.

Το Τριμελές Εφετείο Αθηνών με την ως άνω απόφασή του διέταξε όσα λεπτομερώς αναφέρονται σ□ αυτή, και οι αναιρεσιόντες- κατηγορούμενοι ζητούν την αναίρεση αυτής, για τους λόγους που αναφέρονται: α) στην υπ□ αριθμ. πρωτ. 6895/299-2015 αίτηση αναίρεσης και στους από 19-11-2015 και 20-11-2015 προσθέτους λόγους του 1ου αναιρεσιόντος Κ. Κ. και β) στην υπ□ αριθμ. πρωτ. 6885/299-2015 αίτηση αναίρεσης και στους από 20-11-2015 προσθέτους λόγους του 2ου αναιρεσιόντος Α. Κ., που καταχωρίστηκαν στο οικείο πινάκιο με τον αριθμό 1045/2015.

Αφού άκουσε

Τους πληρεξουσίου δικηγόρους των διαδίκων, που ζήτησαν όσα αναφέρονται στα σχετικά πρακτικά και την Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου, που πρότεινε: α) να απορριφθεί η προκείμενη αίτηση αναίρεσης του 1ου αναιρεσιόντος Κ. Κ. και οι πρόσθετοι λόγοι αυτής και β) να γίνει δεκτή η προκείμενη αίτηση αναίρεσης του 2ου αναιρεσιόντος Α. Κ.,

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Οι κρινόμενες αιτήσεις, ήτοι 1) η από 26-9-2015 (με αριθ. πρωτ. 6895/29-9-2015)

του Κ. Κ. του Χ. μετά των από 16-11-2015 και 19-11-2015 πρόσθετων αυτής λόγων και 2) η από 22-9-2015 (με αριθ. πρωτ. 6885/29-9-2015) του Α. Κ. του Ι. μετά του από 18-11-2015 προσθέτου αυτής λόγου, για αναίρεση της 4251,4375/2015, καταδικαστικής για τους αναιρεσείοντες, αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου (Πλημ/των) Αθηνών, έχουν ασκηθεί νομοτύπως και εμπροθέσμως και πρέπει να συνεκδικασθούν, ως συναφείς.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 302 παρ.1 ΠΚ, "όποιος επιφέρει από αμέλεια το θάνατο άλλου, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών", κατά δε τη διάταξη του άρθρου 28 ΠΚ, "από αμέλεια πράττει όποιος από έλλειψη της προσοχής την οποία όφειλε κατά τις περιστάσεις και μπορούσε να καταβάλει είτε δεν προέβλεψε το αποτέλεσμα που προκάλεσε η πράξη του, είτε το προέβλεψε ως δυνατό, πίστεψε όμως ότι δεν θα επερχόταν". Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι, για τη θεμελίωση του εγκλήματος της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, απαιτείται: α) να μην καταβλήθηκε από το δράστη η επιβαλλόμενη κατ' αντικειμενική κρίση προσοχή, την οποία κάθε μετρίως συνετός και ευσυνείδητος άνθρωπος οφείλει υπό τις ίδιες πραγματικές περιστάσεις να καταβάλει, με βάση τους νομικούς κανόνες, τις συνήθειες που επικρατούν στις συναλλαγές και την κοινή, κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων, πείρα και λογική, β) να μπορούσε αυτός, με βάση τις προσωπικές του περιστάσεις, ιδιότητες, γνώσεις και ικανότητες και κυρίως εξαιτίας της υπηρεσίας του ή του επαγγέλματός του, να προβλέψει και αποφύγει το αξιόποιο αποτέλεσμα, το οποίο από έλλειψη της προαναφερόμενης προσοχής είτε δεν προέβλεψε, είτε το προέβλεψε ως δυνατό, πίστευε όμως ότι δεν θα επερχόταν και γ) να υπάρχει αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της ενέργειας ή παραλείψεως του δράστη και του αποτελέσματος που επήλθε.

Ενόψει αυτών, ποινική ευθύνη ιατρού για ανθρωποκτονία από αμέλεια, κατά την άσκηση του επαγγέλματός του, υπάρχει στις περιπτώσεις εκείνες που το αποτέλεσμα αυτό οφείλεται σε παράβαση από τον ιατρό των κοινώς αναγνωρισμένων κανόνων της ιατρικής επιστήμης, για τους οποίους δεν μπορεί να γεννηθεί αμφισβήτηση και που η ενέργειά του δεν ήταν σύμφωνη με το αντικειμενικώς επιβαλλόμενο καθήκον επιμέλειας. Η ιδιαίτερη αυτή υποχρέωση του ιατρού να αποτρέψει το αξιόποιο αποτέλεσμα του θανάτου του ασθενούς απορρέει από το νόμο και τον Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας, καθώς και από την εγγυητική θέση αυτού απέναντι στην ασφάλεια της ζωής ή της υγείας του ασθενούς, που δημιουργείται κατά την εκτέλεση της ιατρικής πράξης. Προϋποτίθεται βέβαια ότι συντρέχει και αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της παράλειψης και του αποτελέσματος, η οποία θεωρείται ότι υπάρχει, στην περίπτωση κατά την οποία, αν γινόταν η επιβεβλημένη ενέργεια, η οποία τελικά δεν έγινε, τότε με πιθανότητα που αγγίζει τα όρια της βεβαιότητας, το συγκεκριμένο εγκληματικό αποτέλεσμα δεν θα είχε επέλθει (ΑΠ 1034/13, 746/13, 436/12).

Περαιτέρω, κατά την έννοια του ως άνω άρθρου 28 ΠΚ, η αμέλεια διακρίνεται σε μη συνειδητή, κατά την οποία ο δράστης από έλλειψη της προσήκουσας προσοχής δεν προέβλεψε το αξιόποιο αποτέλεσμα που προκάλεσε η πράξη του και σε ενσυνείδητη, κατά την οποία προέβλεψε μεν ότι από τη συμπεριφορά του μπορεί να

επέλθει το αποτέλεσμα αυτό, πίστευε όμως ότι θα το απέφευγε. Ενόψει της διακρίσεως αυτής, το δικαστήριο της ουσίας, όταν απαγγέλλει καταδίκη για έγκλημα από αμέλεια πρέπει να εκθέτει στην απόφασή του με σαφήνεια ποιο από τα ανωτέρω δύο είδη της αμέλειας συνέτρεξε στη συγκεκριμένη περίπτωση, διότι αν δεν εκθέτει τούτο σαφώς ή δέχεται και τα δύο είδη δημιουργείται ασάφεια και αντίφαση, η οποία καθιστά ανέφικτο τον αναιρετικό έλεγχο για την ορθή ή μη εφαρμογή της ουσιαστικής ποινικής διατάξεως και ιδρύεται εντεύθεν λόγος αναιρέσεως για έλλειψη νόμιμης βάσεως εκ του άρθρου 510 παρ. 1 στοιχ. Ε □ ΚΠΔ.

Τέλος, όταν το εξ αμελείας έγκλημα είναι απότοκο συνδρομής αμέλειας πολλών προσώπων, το καθένα από αυτά κρίνεται και ευθύνεται αυτοτελώς και ανεξαρτήτως των άλλων κατά το λόγο της αμέλειας που επιδείχτηκε από αυτό και εφ □ όσον πάντως, το επελθόν αποτέλεσμα τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο προς αυτήν. Η πράξη ή η παράλειψη του δράστη τελεί σε αιτιώδη σύνδεσμο με το αποτέλεσμα που επήλθε όταν αυτή, κατά την κοινή αντίληψη, είναι εκείνη που άμεσα προκάλεσε το αποτέλεσμα και συνεπώς βρίσκεται σε άμεση αιτιότητα προς αυτό. Αρκεί δε, προς θεμελίωση της ευθύνης, η πράξη ή η παράλειψη να ήταν ένας από τους παραγωγικούς όρους του αποτελέσματος, χωρίς τον οποίο δεν θα επερχόταν αυτό, αδιαφόρως αν συνέβαλαν και άλλοι όροι, αμέσως ή εμμέσως. Τούτο δε γιατί η κρατούσα στο ποινικό δίκαιο άποψη ακολουθεί τα πορίσματα της θεωρίας του ισοδυνάμου των όρων, υπό την παραλλαγή της ενεργού αιτίας, εν αντιθέσει προς τη θεωρία της πρόσφορης αιτιότητας, η οποία επικρατεί όσον αφορά την αστική ευθύνη (ΑΠ 230/15).

Εξάλλου, η καταδικαστική απόφαση έχει την απαιτούμενη από τις διατάξεις των άρθρων 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 ΚΠΔ ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, η έλλειψη της οποίας ιδρύει λόγο αναίρεσης από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ Δ □ ΚΠΔ, όταν αναφέρονται σ □ αυτήν με πληρότητα, σαφήνεια και χωρί αντιφάσεις ή λογικά κενά, τα πραγματικά περιστατικά, στα οποία στηρίχθηκε η κρίση του δικαστηρίου για τη συνδρομή των αντικειμενικών και υποκειμενικών στοιχείων του εγκλήματος, οι αποδείξεις που τα θεμελιώνουν και οι νομικοί συλλογισμοί, με τους οποίους έγινε η υπαγωγή των περιστατικών αυτών στην ουσιαστική ποινική διάταξη που εφαρμόστηκε. Για την ύπαρξη τέτοιας αιτιολογίας είναι επιτρεπτή η αλληλοσυμπλήρωση του αιτιολογικού με το διατακτικό που αποτελούν ενιαίο σύνολο. Ειδικότερα ως προς την έκθεση των αποδείξεων, αρκεί η γενική, κατά το είδος αναφορά τους, χωρίς να απαιτείται αναλυτική παράθεσή τους και μνεία του τι προκύπτει από το καθένα. Ωστόσο, πρέπει να προκύπτει, ότι το δικαστήριο έλαβε υπόψη του και συνεκτίμησε όλα τα αποδεικτικά μέσα, και όχι μόνο μερικά από αυτά, προκειμένου να μορφώσει την καταδικαστική για τον κατηγορούμενο κρίση του. Το γεγονός ότι εξαίρονται ορισμένα από αυτά δεν υποδηλώνει ότι δεν λήφθηκαν υπόψη τα άλλα, ως προς τα οποία η τυχόν εσφαλμένη εκτίμηση και αξιολογική συσχέτιση αφορά στην ουσία της υποθέσεως και είναι αναιρετικά ανέλεγκτη. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Ε □ ΚΠΔ, λόγο αναίρεσης αποτελεί και η εσφαλμένη εφαρμογή ουσιαστικής ποινικής διάταξης, η οποία συντρέχει όχι μόνον όταν το δικαστήριο δεν υπήγαγε ορθώς τα πραγματικά περιστατικά, που δέχθηκε ότι αποδείχθηκαν, στη διάταξη την οποία εφάρμοσε, αλλά και όταν η παραβίασή της γίνεται εκ πλαγίου, πράγμα που συμβαίνει όταν στο πόρισμα της απόφασης, που περιλαμβάνεται στο συνδυασμό του σκεπτικού προς το διατακτικό της και ανάγεται στα στοιχεία και την ταυτότητα του οικείου εγκλήματος, έχουν εμφολοχωρήσει ασάφειες, αντιφάσεις ή λογικά κενά,

με αποτέλεσμα να καθίσταται ανέφικτος ο έλεγχος από τον 'ρειο Πάγο για την ορθή ή όχι εφαρμογή του νόμου, οπότε η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση.

Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη υπ□ αριθμ. 4251, 4375/2015 απόφαση, το Τριμελές Εφετείο Αθηνών, που την εξέδωσε σε δεύτερο βαθμό, δέχθηκε ανελέγκτως στο σκεπτικό του, μετά από εκτίμηση των αναφερομένων σ□ αυτό κατ□ είδος αποδεικτικών μέσων (καταθέσεις μαρτύρων κατηγορίας και υπεράσπισης, καταθέσεις πολιτικώς εναγόντων, πρακτικά πρωτοβάθμιας δίκης, αναγνωσθέντα έγγραφα και απολογίες κατηγορουμένων), ότι αποδείχθηκαν τα ακόλουθα : "Ο ηλικίας 65 ετών Δ. Ν., πατέρας και αδελφός των πολιτικώς εναγόντων, εισήχθη, στις 26.12.2007, σε ημέρα γενικής εφημερίας, στη Β□ Πανεπιστημιακή Χειρουργική Κλινική του ...ύ Νοσοκομείου, λόγω οξείας χολοκυστίτιδας. Μετά τη διενέργεια του προεγχειρητικού ελέγχου, υποβλήθηκε, το βράδυ της ίδιας ημέρας, σε λαπαροσκοπική χολοκυστεκτομή, από τον πρώτο κατηγορούμενο, Επίκουρο Καθηγητή χειρουργό Επιμελητή της ως άνω κλινικής, Κ. Κ., για την θεραπευτική αντιμετώπιση της νόσου. Κατά τον ίδιο ως άνω χρόνο ο δεύτερος κατηγορούμενος ήταν ιατρός- καθηγητής της Χειρουργικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και Διευθυντής της άνω Κλινικής. Κατά το χρόνο της επέμβασης ο ασθενής που ήταν παχύσαρκος, έπασχε, επιπλέον από σακχαρώδη διαβήτη, ρυθμιζόμενο με δίαιτα, χρόνια αναπνευστική ανεπάρκεια (ΧΑΠ) αρτηριακή πίεση και οστεοπόρωση, για τις οποίες ακολουθούσε φαρμακευτική αγωγή, ενώ ελάμβανε και αντικαταθλιπτική αγωγή. Στο από 26.12.2007 Πρακτικό Χειρουργείου, εμπριεχόμενο στο σχετικό φύλλο Νοσηλείας του ασθενούς, καταγράφονται, αναφορικά με την ως άνω χολοκυστεκτομή, τα ακόλουθα: "Επέμβαση: Λαπαροσκοπική χολοκυστεκτομή. Ευρήματα: Χοληδόχος κύστη διατεταμένη, πλήρης λίθων, πολλαπλές συμφύσεις χοληδόχου κύστης και επίπλου, στερεές συμφύσεις με ήπαρ και πύλες ήπατος. Πορεία: κυστικός πόρος ευρύς (d 1cm) και βραχύς (2-3mm). Εργώδης παρασκευή των στοιχείων και τοποθέτηση των κλιπς κυστικού και εφαιπτομένου του χοληδόχου πόρου, τοποθέτηση κλιπς στην κυστική αρτηρία και τον κυστικό πόρο. Εργώδης αποκόλληση της χοληδόχου κύστεως από την κοίτη του ήπατος. Η διατεταμένη, πλήρης λίθων χοληδόχος κύστη κατέστησε δυσχερή την αφαίρεσή της από την περιτοναϊκή κοιλότητα. Διαφυγή χολής στη μεταφορά της χοληδόχου κύστεως. Αφαίρεση με χρήση basket και επιμήκυνση του τραύματος του ομφαλού. Συρραφή χειρουργικού τραύματος- Ανάνηψη καλή". Μετά την ολοκλήρωση της ανωτέρω λαπαροσκοπικής επέμβασης, τοποθετήθηκαν στον ασθενή ουροκαθετήρας, ρινογαστρικός σωλήνας Levin, καθώς και παροχέτευση και, αφού δόθηκαν μετεγχειρητικές οδηγίες, μεταφέρθηκε για νοσηλεία, σε κοινό θάλαμο, της ανωτέρω χειρουργικής κλινικής, όπου και παρέμεινε νοσηλευόμενος μέχρι την 21.1.2008, δηλαδή, συνολικά για 26 ημέρες. Όπως αποδείχθηκε από το σύνολο των ιατρών που κατέθεσαν ως μάρτυρες ενδεδειγμένη μέθοδος για την αφαίρεση της χολής είναι πλέον η λαπαροσκοπική χολοκυστεκτομή και όχι η ανοιχτή χειρουργική επέμβαση. Έτσι, ο πρώτος κατηγορούμενος επέλεξε αυτή τη μέθοδο για την αφαίρεση της χολής του ασθενούς, και επομένως δεν υπάρχει καμία αμέλεια ως προς την επιλογή της ...όδου αφαίρεσης της χολής, διαβεβαιώνοντας τον Δ. Ν. ότι δεν θα είχε κανένα πρόβλημα και ότι θα έπαιρνε εξιτήριο από το νοσοκομείο μετά από δύο ημέρες.

Ωστόσο, παρά τις διαβεβαιώσεις του πρώτου κατηγορουμένου, η κατάσταση της υγείας του ασθενούς δεν εξελίχθηκε ομαλά, αφού όπως αποδεικνύεται από το φύλλο νοσηλείας του ανωτέρω ασθενούς ο τελευταίος τις επόμενες ημέρες μετά το

χειρουργείο παρουσίασε χολόρροια. Η χολόρροια δεν αποδείχθηκε με βεβαιότητα και σαφήνεια ότι προήλθε από αμέλεια του πρώτου κατηγορουμένου κατά τη διενέργεια της επεμβάσεως αν και η επέμβαση ήταν εργώδης και δύσκολη. Αλλά ακόμη και αν η χολόρροια ξεκίνησε αμέσως μετά την επέμβαση, αυτή δεν μπορεί να αποδοθεί σε αμέλεια του πρώτου κατηγορουμένου ιατρού, αφού, όπως κατέθεσαν όλοι οι μάρτυρες ιατροί χειρουργοί, η χολόρροια αποτελεί ένα συνηθισμένο σύμπτωμα μετά την χολοκυστεκτομή και μπορεί να συμβεί σε κάθε περίπτωση και ιδίως όταν πρόκειται για εργώδη επέμβαση με χρήση διαθερμίας με θερμοκαυστήρα, ανεξαρτήτως της επιδεξιότητας και της επιμέλειας που θα επιδείξει ο χειρουργός ιατρός. Επομένως, ούτε και κατά τη διάρκεια της χειρουργικής επέμβασης μπορεί να αποδοθεί αμέλεια στον πρώτο κατηγορούμενο, ότι δηλαδή δεν επέδειξε την επιμέλεια που όφειλε και μπορούσε να επιδείξει, με αποτέλεσμα να προκαλέσει τη ρήξη του ηπατικού πόρου σε τρία σημεία, που του αποδίδεται με το κατηγορητήριο.

Ωστόσο, επειδή κατά την 5η μετεγχειρητική ημέρα επιβαρύνθηκε η κλινική κατάσταση του ασθενούς, αφού αυξήθηκε η ποσότητα της χολής στην υπάρχουσα παροχέτευση και εμφανίστηκε πυρετός ($38,5^{\circ}$ C) κατά τις βραδινές ώρες, προκειμένου να διακριβωθεί η αιτία αυτών, αποφασίστηκε από τον πρώτο κατηγορούμενο η διενέργεια της απεικονιστικής εξέτασης ERCP, που διενεργήθηκε στο νοσοκομείο ... στις 31.12.2007 (5η μετεγχειρητική ημέρα). Από την άνω εξέταση διαπιστώθηκε διαφυγή χολής ψηλά από το δεξιό ηπατικό πόρο, λόγω ιατρογενών κακώσεων αυτού σε τρία σημεία και έγινε, κατά τη διάρκεια της εξέτασης, σφιγκτηροτομή, προκειμένου να σταματήσει η χολόρροια. Ακολούθως, ο πρώτος κατηγορούμενος στις 3-1-2008 (8η μετεγχειρητική ημέρα) προέβη στην αφαίρεση της παροχέτευσης της κοιλίας του ασθενούς, επειδή δεν παροχετευόταν πλέον υγρό και η κλινική του εικόνα ήταν πολύ καλή και πίστεψε ότι είχε σταματήσει η χολόρροια, λόγω της σφιγκτηροτομής. Ωστόσο ο πρώτος κατηγορούμενος δεν θα έπρεπε να λάβει υπόψη του μόνο τα ευρήματα αυτά και δη την μη έλευση υγρού από την παροχέτευση , αλλά και τις εργαστηριακές εξετάσεις και την κλινική εικόνα του ασθενούς, που από την επομένη ημέρα της αφαίρεσης της παροχέτευσης επιδεινώθηκαν. Ειδικότερα ο ασθενής, όπως αποδεικνύεται από τα φύλλα νοσηλείας του άνω νοσοκομείου την επόμενη ημέρα (4.1.2008) εμφανίζεται ελαφρά συγχυτικός, την ...επόμενη (5.1.2008) εμφανίζει το βράδυ πυρετό 38 βαθμούς Κελσίου, ενώ εμφανίζει ολιγουρία, με αποτέλεσμα να του χορηγηθούν διουρητικά.

Επίσης την ίδια ημέρα ο ασθενής παρουσίασε υπνηλία και σύγχυση με διαταραχές προσανατολισμού, ενώ οι εργαστηριακές του εξετάσεις δεν ήταν καλές, αφού την 5.1.2008 (10η μετεγχειρητική ημέρα) παρουσίασε αναστροφή της ομαλής πορείας με ουδετερόφιλα 84,5% με όριο τα 74%, την 6.1.2008 είχε λευκά αιμοσφαίρια 16,34 με τιμές αναφοράς 4-10 και ουδετερόφιλα 84% την 7.1.2008 είχε λευκά αιμοσφαίρια 27,23 με τιμές αναφοράς 4-10 και ουδετερόφιλα 91,3% με όριο τα 74% και την 8.1.2008 είχε λευκά αιμοσφαίρια 30,97 με τιμές αναφοράς 4-10 και ουδετερόφιλα 90,4% με τιμές αναφοράς 40-74%. Επίσης την 9.1.2008 τα λευκά αιμοσφαίρια του ήταν 35,20 και τα ουδετερόφιλα 93% με τιμές αναφοράς αυτές που ήδη αναφέρθηκαν, ενώ οι τιμές αυτές παρουσιάζουν συνεχώς αύξηση, τις επόμενες ημέρες (την 11.1.2008 τα λευκά αιμοσφαίρια ήταν 34,28 και τα ουδετερόφιλα 95,8%, την 12.1.2008 τα λευκά ήταν 27,94 και τα ουδετερόφιλα 93,3,% κ.τ.λ.). Για το ίδιο χρονικό διάστημα οι πολιτικώς ενάγοντες (γιος και αδελφός του ασθενούς) με σαφήνεια κατέθεσαν ότι η κατάσταση του χειροτέρευε μέρα με τη μέρα, με

αποτέλεσμα ο ασθενής να διαμαρτύρεται συνεχώς για πόνο στην κοιλιά, ενώ δεν μπορούσε ούτε να φάει ούτε να σηκωθεί από το κρεβάτι του. Κατόπιν της εξέλιξης αυτής την 10.1.2008 (15η μετεγχειρητική ημέρα) ο ασθενής υποβλήθηκε σε αξονική τομογραφία άνω κάτω κοιλίας, που έδειξε πολλαπλές περιχαρακωμένες συλλογές στους περιτοναϊκούς θύλακες, υπερμεσοκοιλιακά, μικρή ελεύθερη συλλογή στην πύελο, μικρή (ΔΕ) πλευριτική συλλογή, πνευμονικό παρέγχυμα με υποαεριζόμενες περιοχές. Μετά τα ανωτέρω ευρήματα ο πρώτος κατηγορούμενος συνέχισε την θεραπεία με φαρμακευτική αγωγή (αντιβιοτικά), παρότι είχαν διαπιστωθεί οι άνω συλλογές, με αποτέλεσμα η κατάσταση του ασθενούς να επιδεινωθεί, αφού παρουσίασε πυρετό (την 11.1.2008 είχε 37,5 μέχρι 38 βαθμούς Κελσίου) και δύσπνοια με επιδείνωση του αναπνευστικού του, ενώ την 13.1.2008 αναφέρεται στο φύλλο νοσηλείας του ότι υπήρξε συλλογή ασκητικού υγρού.

Τελικά ο πρώτος κατηγορούμενος τοποθέτησε παροχέτευση στον ασθενή με καθυστέρηση στις 14-1-2008 (19η μετεγχειρητική ημέρα), ενώ έπρεπε να την τοποθετήσει αμέσως μόλις είδε την αρχόμενη επιδείνωση στις 5-1-2008, από την οποία εξήλθε υγρό 1 λίτρου, ενώ και τις επόμενες ημέρες υπήρχε παροχή υγρού 1 λίτρου την 15.1.2008, 1 λίτρου την 16.1.2008, 500 γρ, την 17.1.2008, 450 γρ., οπότε, λόγω επιδείνωσης της γενικής κατάστασής του, προγραμματίστηκε νέα αξονική τομογραφία και νέα ERCP, ώστε ανάλογα με τα ευρήματα να γίνει επανεπέμβαση. Πλην όμως την 18.1.2008 επιδεινώθηκε ραγδαία η κατάστασή του και περί ώρα 23.00 διασωληνώθηκε και τέθηκε υπό καταστολή, λόγω αναπνευστικής ανεπάρκειας, εντός του κοινού θαλάμου, διότι δεν υπήρχε διαθέσιμη κλίνη ... στο ίδιο ή σε άλλο νοσοκομείο. Κατά τις επόμενες ημέρες έβαινε επιδεινούμενη η κατάστασή του, οπότε στις 21-1-2008 βρέθηκε κλίνη στη ... του ..., όπου διακομίστηκε με ασθενοφόρο του ΕΚΑΒ. Στην εν λόγω ... ο ασθενής παρέμεινε διασωληνωμένος σε βαριά κατάσταση, σηπτικός και αιμοδυναμικά ασταθής, όπως εκτίθεται στο από 30-1-2008 ενημερωτικό σημείωμα της ιατρού Κ. Φ. του .... Λόγω της βαθμιαίας επιδείνωσης στις 28-1-2008 διενεργήθηκε ερευνητική λαπαροτομή, όπου έγινε έκπλυση, παροχέτευση συλλογών και τοποθέτηση τεσσάρων ενδοκοιλιακών παροχετεύσεων και μεταφέρθηκε και πάλι στη ..., όπου κατέληξε στις 30-1-2008.

Από όλα τα ανωτέρω αποδεικνύεται ότι ο πρώτος κατηγορούμενος επέδειξε αμέλεια κατά την άσκηση των ιατρικών του καθηκόντων, η οποία συνίσταται στην μη καταβολή της απαιτούμενης κατά αντικειμενικά κρίση προσοχής που όφειλε να είχε τη δυνατότητα να επιδείξει, την οποία οφείλει να καταβάλει κάθε μετρίως συνετός και ευσυνείδητος άνθρωπος, κάτω από τις ίδιες πραγματικές καταστάσεις, με βάση τους νομικούς κανόνες, τις συνήθειες που επικρατούν στις συναλλαγές, την κοινή πείρα, τη λογική και τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων, της ιδιότητάς του ως γιατρού με βάση το νόμο και τον κώδικα ιατρικής δεοντολογίας, καθώς και της εγγυητικής θέσεως αυτού απέναντι στην ασφάλεια της ζωής του ασθενούς, που δημιουργείται κατά την εκτέλεση των ιατρικών πράξεων, έχοντας ιδιαίτερη υποχρέωση να αποτρέψει το αποτέλεσμα του θανάτου. Ο κατηγορούμενος, με βάση τις προσωπικές του περιστάσεις, ιδιότητες και γνώσεις, ιδίως λόγω του επαγγέλματος του ως ιατρού χειρουργού και μάλιστα Επίκουρου Καθηγητή και της πολυετούς εμπειρίας του σε παρόμοιες επεμβάσεις, είχε τη δυνατότητα να προβλέψει τα ανωτέρω και να ενεργήσει ώστε να αποφευχθεί το αποτέλεσμα του θανάτου, όμως συνεπεία της επιδειχθείσας αμέλειας δεν πρόβλεψε τούτο. Ειδικότερα, η αμέλεια του συνίσταται στο ότι παρά την πολυετή εμπειρία του και την

ιδιότητα του Επίκουρου Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών, δεν αξιολόγησε, σύμφωνα με τους κανόνες της ιατρικής επιστήμης, τα εργαστηριακά ευρήματα, σε συνδυασμό με την κλινική κατάσταση του ασθενούς και δεν ενήργησε σύμφωνα με αυτά, παρότι είχε τη δυνατότητα να προβλέψει την επελθούσα εξέλιξη, με αποτέλεσμα: α) μετά την αφαίρεση της παροχέτευσης κατά την 8η μετεγχειρητική ημέρα, που ήταν ιατρικώς ενδεδειγμένη, αφού αυτή δεν παροχέτευε υγρό, δεν επανατοποθέτησε παροχέτευση, παρά το ανωτέρω πόρισμα της εξέτασης ERCP, που έδειχνε διαφυγή χολής από το δεξιό ηπατικό πόρο, επειδή πίστεψε ότι είχε σταματήσει η χολόρροια. Η παράλειψη της επανατοποθέτησης παροχέτευσης είχε ως αποτέλεσμα να συγκεντρωθεί μεγάλη ποσότητα χολής εντός της περιτοναϊκής κοιλότητας του ασθενούς.

Αυτό είχε ως συνέπεια να μεταστραφεί η κλινική εικόνα του από τη 10η μετεγχειρητική ημέρα, αλλά και τα εργαστηριακά ευρήματα, όπως εκτίθενται παραπάνω, με αποτέλεσμα να αποφασίσει καθυστερημένα, παρά την κατά τα άνω επιδείνωση, την 15η μετεγχειρητική ημέρα τη διενέργεια της αξονικής τομογραφίας της άνω και κάτω κοιλίας, η οποία παρουσίασε πολλαπλές ενδοκοιλιακές συλλογές, συμβατές με μετεγχειρητική περιτονίτιδα. β) Κατόπιν τούτου, όφειλε ο κατηγορούμενος να προβεί σε ανοιχτή λαπαροτομή για να αφαιρεθούν τα υγρά από την κοιλιακή χώρα να γίνει έκπλυση και να τοποθετηθούν παροχέτευσεις, όπως θα έκανε ο μέσος συνετός χειρουργός για να αντιμετωπίσει ανάλογες καταστάσεις, όπως με σαφήνεια κατέθεσε ο μάρτυρας Β. Α., ο οποίος είναι χειρουργός ιατρός και έχει με τον τρόπο αυτό αντιμετωπίσει ανάλογες καταστάσεις. Το ίδιο κατέθεσε και ο τεχνικός σύμβουλος της οικογένειας Κ. Χ.. Βέβαια οι μάρτυρες υπερασπίσεως κατέθεσαν ότι αποκλείουν την εκ νέου επέμβαση και ότι ο πρώτος κατηγορούμενος ενήργησε όπως θα ενεργούσε ο μέσος συνετός ιατρός υπό τις ίδιες περιστάσεις, όμως αυτό έρχεται σε αντίθεση με το ότι και ο ίδιος ο πρώτος κατηγορούμενος αναφέρει στο δελτίο νοσηλείας της 17-1-2008 (22ης μετεγχειρητικής ημέρας) την επανεπέμβαση, αναλόγως των ευρημάτων. Αποτέλεσμα των ανωτέρω παραλείψεων του πρώτου κατηγορούμενου ήταν να υποστεί ο ασθενής μετεγχειρητική περιτονίτιδα και να αποβιώσει, ενώ αν είχαν γίνει εγκαίρως οι ανωτέρω επιβεβλημένες ενέργειές του, με πιθανότητα που αγγίζει τα όρια της βεβαιότητας, το συγκεκριμένο αξιόποιο αποτέλεσμα δεν θα είχε επέλθει. Όπως με σαφήνεια αναφέρεται στην ιατροδικαστική έκθεση νεκροψίας - νεκροτομής του ιατροδικαστή Χ. Λ. μοναδική αιτία θανάτου του ασθενούς ήταν η μετεγχειρητική περιτονίτιδα, πόρισμα στο οποίο κατέληξε με την ιατροδικαστική έκθεση νεκροψίας-νεκροτομής και ο παρασταθείς κατά την νεκροψία-νεκροτομή τεχνικός σύμβουλος Χ. Κ..

Ειδικότερα στην ιατροδικαστική έκθεση νεκροψίας -νεκροτομής του ιατροδικαστή Χ. Λ. αναφέρεται ως προς το περιτόναιο και τα έντερα ότι υπήρχαν χαλαρές συμφύσεις των ελίκων του λεπτού εντέρου μεταξύ τους και το μείζον επίπλου που είναι χολοβαφές και φλεγμονώδες. Το τοιχωματικό περιτόναιο είναι χολοβαφές. Μερικές ψευδομεμβράνες μεταξύ των εντερικών ελίκων ευκόλως αποσπώμενες. Χολοβαφείς ιστοί κατά μήκος του αριστερού ημίσεος του εγκαρσίου κόλου και της αριστερής κολικής καμπής. Περιπαγκρεατικοί ιστοί φλεγμαίνοντες. Περισπληνικός φλέγγμων και λίγα αιματοπήγματα στην περιοχή. Μικρή ποσότητα χολοβαφούς υγρού στην περιτοναϊκή κοιλότητα. Ως αιτία δε θανάτου αναφέρει ο άνω ιατροδικαστής την μετεγχειρητική περιτονίτιδα. Στο σημείο τούτο πρέπει να σημειωθεί ότι το περιτόναιο και τα έντερα είχαν την παραπάνω εικόνα παρότι είχε

γίνει έκπλυση και παροχέτευση, γεγονός που σημαίνει ότι η κατάσταση πριν την επέμβαση ήταν ακόμη χειρότερη. Περαιτέρω, στην ιστολογική εξέταση του Ε. Α. Αναπληρωτή Καθηγητή του Πανεπιστημίου Αθηνών αναφέρεται ότι η μακροσκοπική και μικροσκοπική διερεύνηση έδειξε: Αλλοιώσεις οργανούμενης πνευμονίας, ισχαιμικές αλλοιώσεις του μυοκαρδίου, βαρύτατες αρτηριοσκληρωτικές αλλοιώσεις στεφανιαίων αρτηριών τύπου VI που προκαλούν επί του προσθίου κατιόντα κλάδου στένωση του αυλού κατά 85%, ασβεστοποιός εκφυλιστική βαλβιδοπάθεια αορτικής βαλβίδας, αλλοιώσεις περιτονίτιδας, σπηπτική καντιντίαση νεφρού και ήπιες αλλοιώσεις χρόνιας ηπατίτιδας και αυξημένη διάμεση ίνωση ήπατος.

Περαιτέρω από τα ίδια ως άνω αποδεικτικά στοιχεία δεν αποδείχθηκε ότι ο δεύτερος κατηγορούμενος δεν είχε ενημερωθεί για την κατάσταση του ασθενούς, αφού γινόταν επίσκεψη στους θαλάμους, που συμμετείχε και ο ίδιος ως καθηγητής, ούτε ότι δεν συνεκάλεσε το ιατρικό συμβούλιο, αφού οι συγγενείς του ασθενούς δεν ζήτησαν από αυτόν την σύγκλησή του, ούτε ότι δεν φρόντισε για την άμεση διακομιδή του ασθενούς σε μονάδα εντατικής θεραπείας αφού αρμόδιο για την εύρεση ... είναι το ΕΚΑΒ και δυστυχώς δεν υπήρχε διαθέσιμη αμέσως, ενώ ο ασθενής διασωληνώθηκε στο θάλαμο νοσηλείας του αμέσως μόλις χρειάστηκε. Περαιτέρω, όμως, αποδείχθηκε ότι αυτός, παρά την πολυήμερη παραμονή του ασθενούς στην κλινική, λόγω μη ομαλής εξέλιξης της κατάστασής του, δεν επέδειξε την οφειλόμενη επιμέλεια, ώστε να αποτρέψει το επελθόν αξιόποιο αποτέλεσμα του θανάτου του ασθενούς, το οποίο είχε τη δυνατότητα να προβλέψει, λόγω της πολυετούς εμπειρίας του και της διπλής ιδιότητας του Διευθυντή της κλινικής και Καθηγητή Χειρουργικής, αφού παρέλειψε να ασκήσει την οφειλόμενη εποπτεία, που απέρρεε από την άνω θέση του, επί των ιατρικών πράξεων του πρώτου κατηγορουμένου και απείχε της παροχής προς αυτόν των απαραίτητων συστάσεων προς επιτυχή θεραπευτική έκβασή της, σύμφωνα με όσα εκτίθενται ανωτέρω, ενώ αν είχε γίνει η ανωτέρω επιβεβλημένη ενέργειά του, με πιθανότητα που αγγίζει τα όρια της βεβαιότητας, το συγκεκριμένο αξιόποιο αποτέλεσμα δεν θα είχε επέλθει.

Ο ισχυρισμός των κατηγορουμένων ότι ο θάνατος του ασθενούς δεν προήλθε τελικά από περιτονίτιδα, αφού εάν ίσχυε αυτό θα είχε αποβιώσει πολύ νωρίτερα, αλλά από λοίμωξη αναπνευστικού, λόγω μόλυνσης από το μικρόβιο κλεψιέλα ή λόγω καντιντίασης του νεφρού, κρίνεται αβάσιμος, αφού η επιβράδυνση του θανάτου του οφείλεται στην ισχυρή αντιβίωση που λάμβανε και οι ανωτέρω μολύνσεις προήλθαν από ενδονοσοκομειακές λοιμώξεις απότοκες της μεγάλης παραμονής του στο νοσοκομείο, λόγω της περιτονίτιδας, ενώ κανείς από τους εξετασθέντες μάρτυρες στο ακροατήριο δεν είδε τον ασθενή ούτε τον εξέτασε. Μόνο ο Χ. Κ. ήταν παρών στη διενέργεια της νεκροψίας-νεκροτομής και αυτός με σαφήνεια κατέθεσε ότι η μοναδική αιτία θανάτου του Δ.Ν. ήταν η μετεγχειρητική περιτονίτιδα. Επίσης ο ισχυρισμός των κατηγορουμένων ότι η ανοιχτή επέμβαση δεν θα είχε κανένα αποτέλεσμα, αφού διενεργήθηκε τελικά από τους ιατρούς του ... και δεν είχε αποτέλεσμα, δεν κρίνεται βάσιμος, αφού κατά τη διακομιδή του στο άνω Θεραπευτήριο η κατάστασή του ήταν ήδη πολύ βεβαρημένη και επομένως η επέμβαση είχε πλέον παρηγορητικό χαρακτήρα. Επομένως, σύμφωνα με όλα τα εκτιθέμενα παραπάνω αποδείχθηκε ότι οι κατηγορούμενοι επέδειξαν παράλληλη και συγκλίνουσα αμέλεια κατά την άσκηση των ιατρικών τους καθηκόντων, με συνέπεια να επιδεινωθεί βαθμιαία η υγεία του Δ.Ν. και να επέλθει ο θάνατος αυτού από μετεγχειρητική περιτονίτιδα. Κατόπιν τούτων, πρέπει να κριθούν ένοχοι οι

κατηγορούμενοι ανθρωποκτονίας από συγκλίνουσα αμέλεια, όπως ειδικότερα αναφέρεται στο διατακτικό. Τέλος, πρέπει να αναγνωρισθεί, όπως και πρωτοδίκως, η ελαφρυντική περίπτωση του άρθρου 84 παρ.2 α ΠΚ στους κατηγορούμενους, αφού από τα ίδια αποδεικτικά στοιχεία αποδεικνύεται ότι αυτοί έζησαν έως το χρόνο που έγινε η πράξη έντιμη, ατομική, οικογενειακή, επαγγελματική και γενικά κοινωνική ζωή, δεν είχαν δε υποπέσει σε άλλη αξιόποινη πράξη, είχαν πανεπιστημιακή καριέρα και ήταν πάντα μέχρι την τέλεση της πράξης συνεπείς και επιμελείς στην άσκηση των ιατρικών τους καθηκόντων."

Ακολούθως, το Τριμελές Εφετείο Αθηνών κήρυξε τους κατηγορούμενους-αναιρεσεύοντες ενόχους, με το ελαφρυντικό του άρθρου 84 παρ. 2 α ΠΚ, ανθρωποκτονίας από συγκλίνουσα αμέλεια, συνισταμένης στο ότι: "Στην Αθήνα κατά το χρονικό διάστημα από τις 05-01-2008 έως και τις 18-01-2008 από συγκλίνουσα και εκ παραλλήλου επιδειχθείσα αμέλεια τους, ήτοι από έλλειψη της προσοχής που όφειλαν κατά τις περιστάσεις και μπορούσε ο καθένας τους να καταβάλει μολονότι εκ της ιδιότητος τους ως ιατρών ήταν υπόχρεοι προς τούτο, προξένησαν το θάνατο άλλου, αποτέλεσμα το οποίο δεν προέβλεψαν. Ειδικότερα, ο πρώτος κατηγορούμενος Κ. Κ. τυγχάνει ιατρός κατέχων τη θέση του επίκουρου καθηγητή της χειρουργικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και επιχειρεί ιατρικές πράξεις στην οικεία Πανεπιστημιακή κλινική του Γ.Ν.Α. "... Αθηνών ενώ ο δεύτερος εξ αυτών [Κ.] τυγχάνει ιατρός - καθηγητής της χειρουργικής στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και εκ της ιδιότητος του αυτής διευθυντής της Β Πανεπιστημιακής χειρουργικής κλινικής του ως άνω νοσοκομείου. Ο πρώτος κατηγορούμενος στις 26-12-2007 στα χειρουργεία του ως άνω νοσοκομείου πραγματοποίησε επέμβαση αφαίρεσης της χοληδόχου κύστεως με τη μέθοδο της λαπαροσκοπήσεως στον 65χρονο Δ. Ν. του Ι. και στη συνέχεια είχε την ευθύνη της παρακολούθησης της μετεγχειρητικής κατάστασης της υγείας του εν λόγω ασθενούς. Πλην όμως κατά την παροχή των ανωτέρω ιατρικών του υπηρεσιών στον Δ. Ν. ο κατηγορούμενος, στον ως άνω τόπο και χρόνο, αντίθετα με τα διδάγματα και τους κανόνες της επιστήμης του έπραξε διαδοχικώς ως εξής: Μετά τις 5-1-2008 έως και 18-1-2008 που διασωληνώθηκε 1) παρά τη διαπίστωση της επελθούσης ρήξεως μετ' εξέταση με τη μέθοδο ERCP [μετεγχειρητική χολόρροια] αυτή δεν αντιμετωπίστηκε από τον κατηγορούμενο με την ενδεδειγμένη ανοιχτή χειρουργική επέμβαση λαπαροτομίας [χολοπεπτική αναστόμωση] προς παύση της εντοπισθείσας διαφυγής χολής, 2) προέβη στην αφαίρεση της υφηπατικής παροχέτευσης της κοιλίας με αποτέλεσμα την αύξηση της συλλογής χολής εντός της περιτοναϊκής κοιλότητας [δύο λίτρα] συνεπεία των οποίων επήλθε δύσπνοια, ανουρία και περιφερειακή καταπληξία στον ως άνω ασθενή. Συνεπεία των ανωτέρω ιατρικών σφαλμάτων και παραλείψεων του 1ου κατηγορούμενου επήλθε επιδείνωση της κατάστασης του ανωτέρω χειρουργηθέντος ασθενούς. Μετά την εξέλιξη τούτη ο δεύτερος κατηγορούμενος Α.Κ., αντίθετα με τα διδάγματα και τους κανόνες της επιστήμης του ενόψει και της θέσεως του έπραξε διαδοχικώς ως εξής: δεν είχε την οφειλόμενη εποπτεία επί των ιατρικών πράξεων του συγκατηγορούμενου του ιατρού και απέιχε της παροχής προς αυτόν των απαραίτητων ιατρικών υποδείξεων και κλινικών συστάσεων προς επιτυχή θεραπευτική έκβαση της περίπτωσης. Λόγω της συνολικής προαναφερθείσας συμπεριφοράς αμφοτέρων των κατηγορουμένων σημειώθηκε ραγδαία χειροτέρευση της υγείας του ασθενούς, ο οποίος παρουσίασε αναπνευστική ανεπάρκεια και διασωληνώθηκε στις 18-01-2008 προς υποστήριξη των ζωτικών λειτουργιών του, μεταφερθείς ακολούθως στις 21-01-2008 στη μονάδα εντατικής θεραπείας του "...", όπου και κατέληξε στις 30-01-2008, με το θάνατο του

αποδοθέντα σε μετεγχειρητική περιτονίτιδα. Το εν λόγω δε θανατηφόρο αποτέλεσμα επήλθε λόγω της προεκτεθείσας διαδοχικώς επιδειχθείσης παράλληλης και συγκλίνουσας αμελείας αμφοτέρων των κατηγορουμένων ως επιληφθέντος και εποπτεύοντος ιατρού αντίστοιχα, οφείλεται δε [ως μόνης ενεργούς αιτίας της επέλευσης του] αποκλειστικώς στην ενάντια τους κανόνες και τις γενικές επιστημονικές αρχές της ιατρικής δράσης και των δύο κατηγορουμένων".

Κατόπιν τούτων : Α) Ως προς την αναίρεση του Κ. Κ. και τους πρόσθετους λόγους αυτής: Με αυτά που δέχτηκε, το Δικαστήριο της ουσίας, κατά το συνδυασμό σκεπτικού και διατακτικού, διέλαβε στην προσβαλλομένη απόφασή του την απαιτούμενη από τις ανωτέρω διατάξεις του Συντάγματος και του ΚΠΔ ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, αφού εκθέτει σ□ αυτή, με σαφήνεια, πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις ή λογικά κενά, τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία αποδείχθηκαν από την ακροαματική διαδικασία και συγκροτούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση της αξιόποινης πράξης της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, για την οποία καταδικάστηκε ο αναιρεσείων, τις αποδείξεις από τις οποίες συνήγαγε τα περιστατικά αυτά και τους συλλογισμούς με βάση τους οποίους έκανε την υπαγωγή τους στις ουσιαστικές ποινικές διατάξεις των άρθρων 15, 26 παρ. 1, 28, και 302 παρ. 1 του ΠΚ, τις οποίες ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε και δεν παραβίασε ευθέως ή εκ πλαγίου. Ειδικότερα: Α) Στο σκεπτικό της προσβαλλομένης εκτίθενται με σαφήνεια και πληρότητα: α) τα συγκροτούντα την αμελή συμπεριφορά του αναιρεσείοντα πραγματικά περιστατικά, που συνιστούν παράβαση των κανόνων της ιατρικής επιστήμης, εντοπιζόμενη στο ότι αυτός, παρά τη μετεγχειρητική επιβάρυνση της υγείας του ασθενούς Δ. Ν. και τη διενεργηθείσα εξέταση ERCP, που έδειχνε διαφυγή χολής από τον δεξιό ηπατικό χώρο και παρά τα ειδικότερα αναφερόμενα στο σκεπτικό εργαστηριακά ευρήματα και την ιδιαίτερα επιβαρυμένη κλινική εικόνα αυτού (ασθενούς), επιδεινούμενη καθημερινά, μετά την ενδεδειγμένη αφαίρεση της παροχέτευσης κατά την 8η μετεγχειρητική ημέρα, αφού αυτή δεν παροχέτευε υγρό, παρέλειψε την επανατοποθέτηση νέας, με συνέπεια τη συγκέντρωση μεγάλης ποσότητας χολής εντός της περιτοναϊκής κοιλότητας του άνω ασθενούς, ενώ, στη συνέχεια, παρότι η διενεργηθείσα καθυστερημένα τη 15η μετεγχειρητική ημέρα αξονική τομογραφία έδειξε πολλαπλές συλλογές, συμβατές με μετεγχειρητική περιτονίτιδα, δεν προέβη, ως όφειλε, σε ανοιχτή λαπαροτομή για να αφαιρεθούν τα υγρά από την κοιλιακή χώρα του ασθενή και να τοποθετηθούν παροχετεύσεις, όπως θα έκανε ο μέσος συνετός χειρουργός, με αποτέλεσμα ο ασθενής να υποστεί μετεγχειρητική περιτονίτιδα και εξ αιτίας αυτής να αποβιώσει, β) η δυνατότητα αυτού, ενόψει του επαγγέλματός του ως ιατρού χειρουργού και δη Επίκουρου Καθηγητή με πολυετή σχετική εμπειρία, να προβλέπει το αποτέλεσμα που επήλθε από τις παραλείψεις του, γ) ο αιτιώδης σύνδεσμος ανάμεσα στις παραλείψεις του και το αποτέλεσμα που επήλθε, αφού σαφώς και χωρίς αντιφάσεις ή ενδοιαστικές σκέψεις αναφέρεται ότι στην επέλευση του θανάτου του ασθενούς συνέβαλαν οι ως άνω παραλείψεις του (συγκλίνουσες με αυτές του συγκατηγορουμένου του Α. Κ. περί των κατωτέρω) καθώς και ότι, αν είχαν γίνει εγκαίρως οι ανωτέρω παραλειφθείσες επιβεβλημένες ενέργειες, με πιθανότητα που αγγίζει τα όρια της βεβαιότητας ο θάνατος του ασθενούς δεν θα είχε επέλθει και δ) το είδος της αμέλειάς του, η οποία, όπως προκύπτει από το σύνολο του σκεπτικού αλλά και από το διατακτικό, που το συμπληρώνει, είναι μη συνειδητή, αφού, κατά τις παραδοχές της προσβαλλομένης, δεν προέβλεψε το αξιόποιο αποτέλεσμα, που προήλθε από την συμπεριφορά του, ήτοι τον θάνατο του Δ. Ν.,

Β) Ουδεμία αντίφαση υφίσταται μεταξύ της αναφοράς στο διατακτικό ότι "...Μετά τις 5-1-2008 έως και 18-1-2008 που διασωληνώθηκε (εννοείται ο ασθενής) ....πρόεβη στην αφαίρεση της υφηπατικής παροχέτευσης της κοιλίας..." και της παραδοχής στο σκεπτικό ότι στις 14-1-08 τοποθέτησε παροχέτευση, αφού η τελευταία, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο σκεπτικό, τοποθετήθηκε με καθυστέρηση ενώ έπρεπε να είχε ήδη τοποθετηθεί από τις 5-1-08 οπότε αφαιρέθηκε η πρώτη παροχέτευση χωρίς να αντικατασταθεί, ως έδει, άμεσα,

Γ) Για την κατάφαση της ενοχής του αναιρεσειόντα ελήφθησαν υπόψη από το δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλομένη απόφαση όλα τα αναφερόμενα κατά το είδος τους αποδεικτικά μέσα και όχι μόνο ορισμένα από αυτά, δεν ήταν δε απαραίτητη η αξιολογική συσχέτιση και σύγκριση αυτών ή να προσδιορίζεται ποιο βάρυνε περισσότερο για το σχηματισμό της δικανικής κρίσεως, ενώ από το γεγονός ότι στο αιτιολογικό εξαίρονται ορισμένες από τις καταθέσεις των μαρτύρων που εξετάστηκαν, ουδόλως συνάγεται ότι το Δικαστήριο για το σχηματισμό της καταδικαστικής δικανικής του κρίσης περιορίστηκε επιλεκτικά στα συγκεκριμένα αποδεικτικά μέσα και ότι αγνόησε τα υπόλοιπα, τα οποία, εκ του συνόλου των παραδοχών της προσβαλλομένης, προκύπτει σαφώς ότι τα συναξιολόγησε, και

Δ) Το σκεπτικό της προσβαλλόμενης απόφασης δεν αποτελεί πιστή αντιγραφή του σκεπτικού της πρωτόδικης υπ□ αριθμ. 7541, 8833, 9153, 13092, 17274/14 απόφασης του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών, όπως προκύπτει από την παραδεκτή επισκόπηση των πρακτικών της τελευταίας. Το γεγονός ότι το πρώτο, που σημειωτέον περιέχει και δικές του σκέψεις ως προς την ενοχή του αναιρεσειόντα, ταυτίζεται σε πολλά σημεία με το δεύτερο, δεν σημαίνει ότι το δευτεροβάθμιο Δικαστήριο δεν άσκησε τη δικαιοδοτική του εξουσία, με δική του αυτοτελή κρίση, και τούτο διότι το τελευταίο αποφασίζει για την ενοχή του κατηγορουμένου μετά από συζήτηση, αποδεικτική διαδικασία και διάσκεψη και, στη συνέχεια, απαγγέλει προφορικά την απόφασή του, όπως ορίζει το άρθρο 371 παρ. 1 ΚΠΔ, ενώ η γραπτή σύνταξη και υπογραφή της αποφάσεως, σύμφωνα με όσα κατά την κρίση του αποδείχτηκαν, γίνεται μεταγενέστερα, κατά τα άρθρα 142 παρ. 2 και 144 παρ. 1 ΚΠΔ (ΑΠ 159/11). Επομένως, οι από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Α□, Δ□ και Ε□ ΚΠΔ πρώτος καδευτερος πρόσθετοι λόγοι αναίρεσης, με τους οποίους πλήττεται η προσβαλλομένη απόφαση για απόλυτη ακυρότητα, λόγω ταύτησης του σκεπτικού της με αυτό της πρωτόδικης και για έλλειψη ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας και νόμιμης βάσεως, είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Ο αυτός δεύτερος λόγος, κατά το μέρος του με το οποίο ο αναιρεσειών αιτιάται την προσβαλλομένη απόφαση για εσφαλμένη εκτίμηση αποδεικτικών μέσων (μαρτυρικών καταθέσεων, από 25-5-15 ιατροδικαστικής γνωμοδότησης), είναι απαράδεκτος, διότι, με την επίφαση της ελλείψεως αιτιολογίας, πλήττεται η αναιρετικώς ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του Δικαστηρίου της ουσίας.

Κατά το άρθρο 171 παρ.1 εδ. δ□ ΚΠΔ, ακυρότητα, που λαμβάνεται κα αυτεπαγγέλτως υπόψη από το δικαστήριο σε κάθε στάδιο της διαδικασίας και στον 'ρειο Πάγο ακόμη, προκαλείται αν δεν τηρηθούν οι διατάξεις που καθορίζουν την εμφάνιση, την εκπροσώπηση και την υπεράσπιση του κατηγορουμένου και την άσκηση των δικαιωμάτων, που του παρέχονται στις περιπτώσεις και με τις διατυπώσεις που επιβάλλει ο νόμος. Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι η άσκηση των δικαιωμάτων που προσήκουν στον κατηγορούμενο αναφέρεται σε όλες τις περιπτώσεις κατά τις οποίες υφίσταται από το νόμο υποχρέωση του δικαστή να

δημιουργήσει, οίκοθεν, εκείνες τις προϋποθέσεις που καθιστούν δυνατή την άσκηση των ανωτέρω δικαιωμάτων, χωρίς να απαιτείται προηγούμενη σχετική αίτηση του κατηγορουμένου. Από τις διατάξεις, όμως, των άρθρων 333 παρ.2 και 358 ή άλλη διάταξη του ΚΠΔ, δεν προκύπτει υποχρέωση του διευθύνοντος τη συζήτηση να δίδει το λόγο στους διαδίκους, χωρίς αίτησή τους, για να προβούν σε δηλώσεις ή εξηγήσεις σχετικά με τα αποδεικτικά μέσα που εξετάστηκαν. Και αν μεν ζητήσουν τον λόγο και δεν τους δοθεί (μετά από προσφυγή τους στο δικαστήριο), δημιουργείται απόλυτη ακυρότητα εκ του άρθρου 171 παρ.1 περ. δ του ΚΠΔ ιδρύουσα λόγο αναιρέσεως εκ του άρθρου 510 παρ.1 στοιχ. Α του ίδιου Κώδικα. Αν όμως, δεν ζητήσουν αυτοί τον λόγο ουδεμία ακυρότητα δημιουργείται.

Συνεπώς, στην προκειμένη περίπτωση, ο πρώτος λόγος της ένδικης αιτήσεως, περί απόλυτης ακυρότητας της διαδικασίας στο ακροατήριο, κατά την έννοια των άρθρων 171 § 1 εδ. δ και 510 § 1 στοιχ. Α ΚΠΔ, από το ότι, μετά την εξέταση κάθε μάρτυρα στο ακροατήριο και την ανάγνωση των αναφερομένων στα πρακτικά της προσβαλλομένης εγγράφων, δεν δόθηκε ο λόγος από την διευθύνουσα τη συζήτηση στη συνήγορο του κατηγορουμένου - αναιρεσιόντος και χωρίς να το ζητήσει για να προβεί σε δηλώσεις και εξηγήσεις ως προς τις καταθέσεις των μαρτύρων και την ανάγνωση των εγγράφων, είναι αβάσιμος, αφού κατά τα προεκτεθέντα δεν καθιερώνεται υποχρέωση του διευθύνοντος να δίδει το λόγο στον κατηγορούμενο ή τον συνήγορό του αυτοβούλως για να ασκήσουν το εκ του άρθρου 358 ΚΠΔ δικαίωμα.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 329, 331, 333, 358, 364 παρ. 2 και 369 ΚΠΔ, προκύπτει ότι η λήψη υπόψη και η συνεκτίμηση από το δικαστήριο της ουσίας, ως αποδεικτικού στοιχείου, εγγράφου που δεν αναγνώστηκε κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο, συνιστά απόλυτη ακυρότητα και ιδρύει τον από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ Α ΚΠΔ σε συνδυασμό με το άρθρο 171 παρ. 1 περίπτωση δ του ίδιου Κώδικα, λόγο αναιρέσεως, διότι έτσι παραβιάζεται η άσκηση του κατά το άρθρο 358 του ίδιου Κώδικα δικαιώματος του κατηγορουμένου να προβαίνει σε δηλώσεις, παρατηρήσεις και εξηγήσεις σχετικά με το αποδεικτικό μέσο, εκτός αν αυτό αποτελεί στοιχείο του κατηγορητηρίου ή το υλικό αντικείμενο του εγκλήματος ή είναι έγγραφο διαδικαστικό ή αναφέρεται απλώς διηγηματικά στην απόφαση ή το περιεχόμενό του προκύπτει από άλλα αποδεικτικά μέσα. Περαιτέρω, στα πρακτικά της δημόσιας συνεδρίασης, που συντάσσονται, δεν είναι απαραίτητο να αναφέρεται σε ποιο αποδεικτικό θέμα αφορά το έγγραφο, ούτε να καταχωρίζεται το περιεχόμενο του εγγράφου που αναγνώστηκε. Αρκεί να αναφέρονται στα πρακτικά τα στοιχεία που προσδιορίζουν την ταυτότητά του, σε τρόπο που μπορεί να διαγνωσθεί ότι αναγνώστηκε όλο το περιεχόμενό του και ο κατηγορούμενος, γνωρίζοντας πλήρως την ταυτότητά του, να έχει κάθε ευχέρεια να ασκήσει τα από το άρθρο 358 ΚΠΔ πιο πάνω δικαιώματά του, δεδομένου μάλιστα ότι, εφόσον συντελείται η ανάγνωση των εγγράφων αυτών, παρέχεται η δυνατότητα στον κατηγορούμενο να προβεί σε δηλώσεις και εξηγήσεις που είναι σχετικές με το περιεχόμενό τους, αφού η δυνατότητα αυτή λογικά δεν εξαρτάται μόνο από τον τρόπο με τον οποίο αναφέρονται στα πρακτικά τα αναγνωσθέντα έγγραφα.

Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από το σκεπτικό της προσβαλλόμενης απόφασης, το Δικαστήριο της ουσίας στήριξε την περί ενοχής του αναιρεσιόντα κρίση του και στα αναγνωσθέντα έγγραφα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και α) με αυξ. αριθμ. □ "Εκτυπώσεις από το διαδίκτυο νομολογιών

και αρθρογραφιών, β) με αυξ. αριθμ. □ "Έντυπα εφημερίδων λόγω □ κ νοσοκομειακών λοιμώξεων και σακχαρώδη διαβήτη, γ) με αυξ. αριθ. □ "Αποσπάσματα εκ του βιβλίου Β/Χ (φωτ/πία)", δ) με αυξ. αριθ. □ "φάκελος ερευνητικού προγράμματος", ε) με αυξ. αριθ. ... "φάκελος με ιατρικά συγγράμματα και φάκελος με διεθνείς δημοσιεύσεις και στ) με αυξ. αριθ. □ στη σελίδα □ "Το υπ[αριθ. .../5-3-2008 έγγραφο του ... Α.Ε., με όλα τα συνημμένα σε αυτό ιατρικά έγγραφα (36 σελίδες, ιατρικές εξετάσεις του θανόντος -ιατρικός φάκελος)". Με την αναφορά αυτή των εν λόγω έξι εγγράφων, ενόψει και της αριθμήσεώς τους και του διαφορετικού τίτλου αυτών, επαρκώς προσδιορίζεται η ταυτότητά τους και δεν ήταν αναγκαία ειδικότερη αναφορά πρόσθετων στοιχείων προσδιορισμού τους, αφού με την ανάγνωσή τους στην επ[ακροατηρίου διαδικασία κατέστη γνωστό τ περιεχόμενό τους στον αναιρεσιόντα και τη συνήγορό του και είχε αυτός ή η συνήγορός του, που σημειωτέον δεν εναντιώθηκαν στην ανάγνωση ούτε αντέλεξαν σ[αυτήν, τη δυνατότητα να προβούν σε δηλώσεις και εξηγήσεις αναφορικά με τ περιεχόμενό τους, γεγονός που δεν εξαρτήθηκε πάντως από τον τρόπο προσδιορισμού τους στα πρακτικά της δίκης, ενόψει και του ότι δεν δημιουργήθηκε αμφιβολία για το αναλλοίωτο της ταυτότητάς τους. Πέραν δε τούτων, όσον αφορά ειδικότερα το ανωτέρω υπ[αριθ. .../53-2008 έγγραφο του ... Α.Ε, από την, παραδεκτή για τις ανάγκες του αναιρετικού ελέγχου, επισκόπησή του προκύπτει ότι τα συνημμένα σ[αυτό έγγραφο, ήτοι 1) Βιοχημικές εξετάσεις από 22/01/2008 έως 29/01/2008, 2) Γενικές εξετάσεις αίματος από 22-01-2008 έως 29-01-2008, 3) Γενική εξέταση ούρων, 22-01-2008, εξέταση ομάδας αίματος, 23-01-2008 και ανοσολογική εξέταση CRP στις 29-01-2008, 4) εξετάσεις πήξεως από 22-01-2008 έως 29-01-2008, 5) Όλα τα ημερήσια φύλλα νοσηλείας του ασθενούς από 21-01-2008 έως 30-01-2008 και 6) Ιστορικό του ασθενούς με την εικόνα που παρουσίαζε κατά την είσοδό του στην Μ.Ε.Θ του ..., μνημονεύονται επαρκώς στο περιεχόμενο του εν λόγω εγγράφου, που αναγνώσθηκε, ενώ από τον ανωτέρω προσδιορισμό σε συνδυασμό και με το περιεχόμενο του υπ[αριθμ. .../107-2015 επίσης αναγνωσθέντος εγγράφου του άνω Θεραπευτηρίου, που παραδεκτά επισκοπείται και σύμφωνα με το οποίο, επειδή δεν κατέστη δυνατή η ανεύρεση του ιατρικού φακέλου του ανωτέρω ασθενούς εξήχθησαν αντίγραφα των παραπάνω υπό στοιχ. 1-6 εγγράφων, ουδόλως προκύπτει ότι, πέραν των εν λόγω συνημμένων, αναγνώσθηκε, αλλ[ούτε και αμφιβολία περί του αν αναγνώσθηκε ή όχι, ο, πράγματι μη υπάρχων στο φάκελο της δικογραφίας, πλήρης (ολόκληρος) ιατρικός φάκελος του ασθενούς Δ. Ν., ως αβάσιμα υποστηρίζει ο αναιρεσιών. Επομένως, ορθώς έλαβε υπόψη του το Δικαστήριο της ουσίας όλα τα ως άνω υπό στοιχ. α[έως στ[έγγραφα, ο δε σχετικός, από το άρθρ 510 παρ. 1 στοιχ. Α[, δεύτερος λόγος αναίρεσης είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

Μετά ταύτα και εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι λόγοι, κύριοι και πρόσθετοι, προς έρευνα, πρέπει ν[απορριφθεί στο σύνολό της η κρινόμενη αίτηση αναίρεσης του Κ. Κ. καθώς και οι πρόσθετοι λόγοι αυτής και να καταδικαστεί ο αναιρεσιών στα δικαστικά έξοδα (άρθρ. 583 παρ. 1 ΚΠΔ).

Β) Ως προς την αναίρεση του Α. Κ. και τον πρόσθετο λόγο αυτής: Με αυτά που δέχτηκε, το Δικαστήριο της ουσίας, κατά το συνδυασμό σκεπτικού και διατακτικού, διέλαβε στην προσβαλλομένη απόφασή του την απαιτούμενη από τις ανωτέρω διατάξεις του Συντάγματος και του ΚΠΔ ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, αφού εκθέτει σ[αυτή, με σαφήνεια, πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις ή λογικά κενά, τα πραγματικά περιστατικά, τα οποία αποδείχτηκαν από την ακροαματική

διαδικασία και συγκροτούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση της αξιόποινης πράξης της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, για την οποία καταδικάστηκε ο αναιρεσείων, τις αποδείξεις από τις οποίες συνήγαγε τα περιστατικά αυτά και τους συλλογισμούς με βάση του οποίους έκανε την υπαγωγή τους στις ουσιαστικές ποινικές διατάξεις των άρθρων 15, 26 παρ. 1, 28, και 302 παρ. 1 του ΠΚ, τις οποίες ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε και δεν παραβίασε ευθέως ή εκ πλαγίου.

Ειδικότερα: Α) Στο σκεπτικό της προσβαλλομένης εκτίθενται με σαφήνεια και πληρότητα: α) τα συγκροτούντα την αμελή συμπεριφορά του αναιρεσείοντα πραγματικά περιστατικά, που συνιστούν παράβαση των κανόνων της ιατρικής επιστήμης, εντοπιζόμενη στο ότι αυτός "...παρά την πολυήμερη παραμονή του ασθενούς στην κλινική, λόγω μη ομαλής εξέλιξης της κατάστασής του, δεν επέδειξε την οφειλόμενη επιμέλεια, ώστε να αποτρέψει το επελθόν αξιόποινο αποτέλεσμα του θανάτου του ασθενούς, το οποίο είχε τη δυνατότητα να προβλέψει, λόγω της πολυετούς εμπειρίας του και της διττής ιδιότητας του Διευθυντή της κλινικής και Καθηγητή Χειρουργικής, αφού παρέλειψε να ασκήσει την οφειλόμενη εποπτεία, που απέρρευε από την άνω θέση του, επί των ιατρικών πράξεων του πρώτου κατηγορουμένου και απείχε της παροχής προς αυτόν των απαραίτητων συστάσεων προς επιτυχή θεραπευτική έκβασή της, σύμφωνα με όσα εκτίθενται ανωτέρω".

Από την τελευταία αυτή παραπομπή σε όσα είχαν προεκτεθεί στο σκεπτικό της προσβαλλομένης προκύπτει με σαφήνεια ότι το Δικαστήριο δέχτηκε αιτιολογημένα ότι ο εν λόγω κατηγορούμενος και ήδη αναιρεσείων καίτοι, σύμφωνα με τις παραδοχές της προσβαλλομένης, είχε ενημερωθεί για τη μετεγχειρητική επιβάρυνση της υγείας του ασθενούς Δ. Ν., αφού γινόταν επίσκεψη στους θαλάμους, στις οποίες συμμετείχε και ο ίδιος, παρέλειψε, εποπτεύοντας πλημμελώς υπό την παραπάνω διττή ιδιότητά του τον συγκατηγορούμενό του Κ. Κ. και εφόσον ο ασθενής δεν ανταποκρίνονταν θετικά στην επιλεγείσα από αυτόν συντηρητική αντιμετώπιση της καταστάσεως της υγείας του, να συστήσει σ□ αυτόν όπως προβε στις αναγκαίες ενδεδειγμένες ιατρικές πράξεις προς επιτυχή θεραπευτική έκβαση αυτής (υγείας του ανωτέρω ασθενούς) και δη όπως προβεί αφενός μεν σε άμεση επανατοποθέτηση παροχεύσεως μετά τα ευρήματα της διενεργηθείσας εξέτασης ERCP, που έδειχνε διαφυγή χολής από τον δεξιό ηπατικό χώρο σε συνδυασμό και με την ιδιαίτερα επιβαρυσμένη κλινική εικόνα αυτού (ασθενούς), επιδεινούμενη καθημερινά, αφετέρου δε σε ανοιχτή λαπαροτομή όταν η διενεργηθείσα τη 15η μετεγχειρητική ημέρα αξονική τομογραφία έδειξε πολλαπλές συλλογές, συμβατές με μετεγχειρητική περιτονίτιδα, αιτία από την οποία τελικά κατέληξε ο ασθενής στις 30-1-08, β) η δυνατότητα αυτού, ενόψει του επαγγέλματός του ως ιατρού χειρουργού και δη Καθηγητή Χειρουργικής και Διευθυντή της Β□ Πανεπιστημιακής Χειρουργικής Κλινικής του ...ύ Νοσοκομείου με πολυετή σχετική εμπειρία, να προβλέψει το αποτέλεσμα που επήλθε από τις παραλείψεις του, γ) ο αιτιώδης σύνδεσμος ανάμεσα στις παραλείψεις του και το αποτέλεσμα που επήλθε, αφού σαφώς και χωρίς αντιφάσεις ή ενδοιαστικές σκέψεις αναφέρεται ότι στην επέλευση του θανάτου του ασθενούς συνέβαλαν οι ως άνω παραλείψεις του (συγκλίνουσες με αυτές του συγκατηγορουμένου του Κ. Κ.) καθώς και ότι, αν είχαν γίνει εγκαίρως οι ανωτέρω παραλειφθείσες επιβεβλημένες ενέργειες, με πιθανότητα που αγγίζει τα όρια της βεβαιότητας ο θάνατος του ασθενούς δεν θα είχε επέλθει, αιτιολογία η οποία δεν είναι ενδοιαστική, ως αβάσιμα υποστηρίζει ο αναιρεσείων, αφού στην ιατρική δεν μπορεί να υπάρξει απολύτως βεβαία τέτοια πρόβλεψη σε οποιαδήποτε περίπτωση και μόνο με πιθανότητες αγγίζουσες τα όρια της βεβαιότητας, ως εν

προκειμένω δέχτηκε το Δικαστήριο της ουσίας, μπορεί κανείς να υποστηρίξει μια τέτοια εξέλιξη και δ) το είδος της αμέλειάς του, η οποία, όπως προκύπτει από το σύνολο του σκεπτικού αλλά και από το διατακτικό, που το συμπληρώνει, είναι μη συνειδητή, αφού, κατά τις παραδοχές της προσβαλλομένης, δεν προέβλεψε το αξιόποιο αποτέλεσμα, που προήλθε από την συμπεριφορά του, ήτοι τον θάνατο του Δ. Ν. και

Β) Για την κατάφαση της ενοχής του αναιρεσείοντα ελήφθησαν υπόψη από το δικαστήριο που εξέδωσε την προσβαλλομένη απόφαση όλα τα αναφερόμενα κατά το είδος τους αποδεικτικά μέσα και όχι μόνο ορισμένα από αυτά, δεν ήταν δε απαραίτητη η αξιολογική συσχέτιση και σύγκριση αυτών ή να προσδιορίζεται ποιο βάρυνε περισσότερο για το σχηματισμό της δικανικής κρίσεως, ενώ από το γεγονός ότι στο αιτιολογικό εξαίρονται ορισμένες από τις καταθέσεις των μαρτύρων που εξετάσθηκαν, ουδόλως συνάγεται ότι το Δικαστήριο για το σχηματισμό της καταδικαστικής δικανικής του κρίσης περιορίστηκε επιλεκτικά στα συγκεκριμένα αποδεικτικά μέσα και ότι αγνόησε τα υπόλοιπα, τα οποία, εκ του συνόλου των παραδοχών της προσβαλλομένης, προκύπτει σαφώς ότι τα συναξιολόγησε. Επομένως, οι από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Δ□ και Ε□ ΚΠΔ σχετικοί λόγος αναιρέσεως, με τους οποίους πλήττεται η προσβαλλομένη απόφαση για έλλειψη ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας και νόμιμης βάσεως αναφορικά με την καταδικαστική για τον αναιρεσείοντα κρίση της, είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι. Όλες οι λοιπές, περιεχόμενες στους ίδιους λόγους αιτιάσεις του αναιρεσείοντος, όπως για έλλειψη ιατρικής αμέλειας, για ασαφείς, αυθαίρετες και αναιτιολόγητες παραδοχές, για μη ύπαρξη και μη δικαιολόγηση του αιτιώδους συνδέσμου και για εσφαλμένη εκτίμηση αποδεικτικών μέσων (μαρτυρικών καταθέσεων, από 25-5-15 ιατροδικαστικής γνωμοδότησης), συνιστούν αμφισβήτηση της ουσίας των παραπάνω παραδοχών του Εφετείου και αρνητικά της αμέλειάς του υπερασπιστικά επιχειρήματα, ήτοι ανεπίτρεπτη προσβολή της περί τα πράγματα ανέλεγκτης κρίσης του Δικαστηρίου της ουσίας και ως εκ τούτου είναι απορριπτέες ως απαράδεκτες. Περαιτέρω, με τον πρόσθετο λόγο αναιρέσεως, ο αναιρεσείων πλήττει την προσβαλλομένη απόφαση για απόλυτη ακυρότητα που συνέβη κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο επειδή το ως άνω Δικαστήριο της ουσίας, προκειμένου να αχθεί στην καταδικαστική για αυτόν κρίση του, έλαβε υπόψη και συνεκτίμησε αναγνωσθέντα έγγραφα και δη α) με αυξ. αριθμ. □ "Εκτυπώσεις από το διαδίκτυο νομολογιών και αρθρογραφιών", β) με αυξ. αριθμ. □ "Εντυπα εφημερίδων λόγω □ και νοσοκομειακών λοιμώξεων και σακχαρώδη διαβήτη, γ) με αυξ. αριθ. □ "Αποσπάσματα εκ του βιβλίου Β/Χ (φωτ/πία)", δ) με αυξ. αριθ. □ "φάκελος ερευνητικού προγράμματος", ε) με αυξ. αριθ. ... "φάκελος με ιατρικά συγγράμματα και φάκελος με διεθνείς δημοσιεύσεις και στ) με αυξ. αριθ. □ στη σελίδα □ "Το υπ[αριθ. .../5-3-2008 έγγραφο του ... Α.Ε., με όλα τα συνημμένα σε αυτό ιατρικά έγγραφα (36 σελίδες, ιατρικές εξετάσεις του θανόντος -ιατρικός φάκελος)", χωρίς όμως να προσδιορίζεται έτσι επαρκώς η ταυτότητά τους, παραβιάζοντας συνακόλουθα την αρχή της προφορικότητας και το εκ του άρθρου 358 απορρέον δικαίωμά του να προβαίνει σε δηλώσεις και εξηγήσεις σχετικές με τα αποδεικτικά αυτά μέσα.

Σύμφωνα όμως με όσα προειπώθηκαν για την απόρριψη αντίστοιχου λόγου αναιρέσεως του συγκατηγορούμενου του Κ. Κ., με την αναφορά αυτή των ως άνω έξι εγγράφων, ενόψει και της αριθμήσεώς τους και του διαφορετικού τίτλου αυτών, επαρκώς προσδιορίζεται η ταυτότητά τους και δεν ήταν αναγκαία ειδικότερη

αναφορά πρόσθετων στοιχείων προσδιορισμού τους, αφού με την ανάγνωσή τους στην επ□ ακροατηρίου διαδικασία κατέστη γνωστό το περιεχόμενό τους στον αναιρεσεύοντα και το συνήγορό του και είχε αυτός ή ο συνήγορός του, που σημειωτέον δεν εναντιώθηκαν στην ανάγνωση ούτε αντέλεξαν σ□ αυτήν, τη δυνατότητα να προβούν σε δηλώσεις και εξηγήσεις αναφορικά με το περιεχόμενό τους, γεγονός που δεν εξαρτήθηκε πάντως από τον τρόπο προσδιορισμού τους στα πρακτικά της δίκης, ενόψει και του ότι δεν δημιουργήθηκε αμφιβολία για το αναλλοίωτο της ταυτότητάς τους. Επομένως, ορθώς έλαβε υπόψη του το Δικαστήριο της ουσίας όλα τα ως άνω έγγραφα, ο δε προαναφερθείς, από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Α□ , πρόσθετος λόγος αναιρέσεως είναι απορριπτός ως αβάσιμος.

Μετά ταύτα και εφόσον δεν υπάρχουν άλλοι λόγοι, κύριοι και πρόσθετοι, προς έρευνα, πρέπει ν□ απορριφθεί στο σύνολό της η κρινόμενη αίτηση αναιρέσεως του Α. Κ. καθώς και ο πρόσθετος λόγος αυτής και να καταδικαστεί ο αναιρεσεύων στα δικαστικά έξοδα (αρθρ. 583 παρ. 1ΚΠΔ).

Τέλος, οι αναιρεσεύοντες πρέπει να καταδικαστούν στη δικαστική δαπάνη των πολιτικώς εναγόντων (αρθρ. 176, 183 ΚΠολΔ) κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο διατακτικό.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει: α) την από 26-9-2015 (με αριθ. πρωτ. 6895/29-9-2015) αίτηση του Κ. Κ. του Χ., κατοίκου ..., οδός ..., για ανáίρεση της υπ□ αριθμ. 4251,4375/2015 αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου (Πλημ/των) Αθηνών, καθώς και τους από 16-11-2015 και 19-11-2015 πρόσθετους αυτής λόγους που κατατέθηκαν με χωριστό δικόγραφο στις 19-11-2015 και 20-11-2015 αντίστοιχα και β) την από 22-9-2015 (με αριθ. πρωτ. 6885/29-9-2015) αίτηση του Α. Κ. του Ι., κατοίκου ..., οδός ..., για ανáίρεση της αυτής ως άνω αποφάσεως καθώς και τον από 18-11-2015 πρόσθετο λόγο αυτής, που κατατέθηκε με χωριστό δικόγραφο στις 20-11-2015.

Καταδικάζει τους αναιρεσεύοντες στα δικαστικά έξοδα, που ανέρχονται σε διακόσια πενήντα (250) ευρώ για τον καθένα καθώς και στη δικαστική δαπάνη των πολιτικώς εναγόντων εκ πεντακοσίων (500) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 21 Δεκεμβρίου 2015.

Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα, σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στις 12 Ιανουαρίου 2016.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

Πρόεδρος: Γεώργιος Γεωργέλλης, Αντιπρόεδρος

Δικηγόροι: Ιφιγένεια Βασιλοπούλου, Δημήτριος Παπαδέλλης, Γεώργιος Τσουκαλάς

Εισηγητές: Αντισταγγελέας ΑΠ: Ευσταθία Σπυροπούλου, Εισηγήτρια:
Αρτεμισία Παναγιώτου, Αρεοπαγίτης

Μέλη: Χρυσούλα Παρασκευά, Μαρία Χυτήρογλου, Αρτεμισία Παναγιώτου, Χρήστος Βруνιώτης